

РОЗУМІННЯ КІНЦЯ ІСТОРІЇ ЖАНОМ БОДРІЙЯРОМ

Сапронов А. Л.,

історичний факультет Полтавського

Національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка

Жан Бодрійяр значну увагу приділив розробці питань, що стосуються соціального, економічного, сексуального, політичного, які зараз тісно поєднані одне з одним, що було не притаманне попереднім епохам. У наші дні розмиваються всі орієнтири, всі бінарні опозиції, які були створені попередніми епохами. Для сучасності характерна активна комунікація усього з всім, збільшення швидкостей, скрізь, де це можливо, звільнення всього, що можна уявити звільненим, нескінченний ріст в нікуди та безупинне виробництво. Цей стан Ж. Бодрійяр назвав «після оргії» [1, 8]. У таких умовах французький філософ задається питанням про те, де криються витoki таких явищ. Також він задумується у багатьох своїх творах про те, чим є реальне в умовах інформатизації, створення інформаційного двійника дійсності, її моделі, Заміна «реального його знаками реального» -- ось що стає суттю сучасності [2, 18]. Простір, створений ідеальними, нелюдськими моделями, Ж. Бодрійяр називає гіперреальністю.

У Західному світі йде тотальний процес симуляції подій в межах створеної моделі світу. Повсюдно відбувається переосмислення минулого задля пояснення сучасності в найдрібніших деталях. Це призводить до «стирання начал і причин; референції, спроби вичерпати феномени, доводячи їх до безкінечно малих причин» [3, 11]. Повсюдно відбувається відбілення історії.

Одним із найпомітніших «кінців», проголошених французьким мислителем, є кінець історії. В творах Жана Бодрійяра можна вичленити три версії кінця історії.

Перша полягає в тому, що внаслідок постійного прискорення комунікації, збільшення кількості і тиражування подій, а також технологічних інновацій, що змінюють темпоральність процесів, людство перестало співвідноситись із сферою реального та історії.

Друга версія є протилежною до першої. Навпаки, все, що раніше становило основу історії (різні соціальні і політичні процеси), були загальмовані. На перше місце виходить фактор мас.

Раніше соціальні верхи не допускали участі мас в історії, останні не мали там власного обличчя. Зараз ситуація змінилась і влада, навпаки, хоче максимально залучити маси до участі в управлінні через різні соціологічні опитування, вибори, профспілки, але маса

мовчить[4, 30-31]. Як результат – влада через інформацію симулює відповідь замість мас, а маси пропускають цей інформаційний потік або реагують через гіперконформізм і далі продовжують займатися буденними справами, а не справами політичної, історичної і т. п. важливості.

В умовах, де соціальне твориться за планом, є рукотворним, спротив мас у формі мовчання є смертельним для влади, адже не працює стара ідея прогресу, яка є гарантом майбутнього в історії.

Третій варіант кінця історії полягає в тому, що завдяки медіа-інформаційним впливам історія перестає існувати як така. Більше у людства не буде історії, якою вона була до епохи інформації і ЗМІ. Ми вже не зможемо ніколи ізолювати історію від її модифікованої, поліпшеної версії, яка створена для її розповсюдження і життя з нею. І одночасно з цим, в умовах припинення творення власної історії і культури, наша епоха перетворюється на музей для трупів минулих епох. На думку мислителя, існують тільки ті події, які мають свій кінець в осяжному майбутньому або вже закінчилися. Але сучасна доба не дає завершитися нічому.

Значну увагу у своїх творах Жан Бодрійяр приділяв критиці різних утопій. Він дійшов висновку, що в сучасності реалізація будь-якої з них є неможливою. Тому віра в прогрес у будь-якому напрямі є пустою, а це означало кінець однієї з основ епохи модерну.

Також у 1980-их з'явився значний інтерес до минулого через відсутність майбутнього. Він переріс у повторну переробку історичних подій (розігрів минулого у ЗМІ, науці, політиці) і процес ліквідації наслідків подій ХХ століття (наприклад, II світової війни через падіння Берлінської стіни і т.п.). Процес цей є безкінечним. Таким чином, історія не матиме свого кінця, а отже, і кінцевої мети [5, 40-41].

Використана література

1. Бодрійяр Ж. Прозрачность зла / Жан Бодрійяр; пер. с франц. Л. Любарской, Е. Марковской. — М.: Добросвет, 2000. — 258 с.
2. Бодрійяр Ж. Симулякры и симуляция / Жан Бодрійяр; – пер. с франц. О. А. Печенкина. – Тула, 2013. – 204 с.
3. Бодрійяр Ж. Фатальні стратегії / Жан Бодрійяр; – пер. з франц. Л. Кононовича. – Л.: Кальварія, 2010. – 192 с.

4. Бодрийяр Ж. В тенимолчаливогобольшинства, иликонецсоциального / Жан Бодрийяр; -- пер. с франц. Н. В. Сулова. — Екатеринбург: ИздательствоУральскогоуниверситета, 2000.

5.Бодрийяр Ж. Пароли. От фрагмента к фрагменту / Жан Бодрийяр; пер. с франц. Н. Сулова. — Екатеринбург: У-Фактория, 2006. — 199 с.

Наук. кер. - Вакуліна В. М.,
*кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Полтавського Національного педагогічного університету
ім. В.Г. Короленка, заступник завідувача кафедри*

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства
: матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів,
аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. /
Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 219-221.